

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátu složeném z předsedy Jana Dvořáka a soudců Petry Venclové a Aleše Korejtky ve věci **žalobce J.L., zastoupeného Vilémem Vinopalem, advokátem**, se sídlem Bratranců Veverkových 396, 530 02 Pardubice, proti **žalovanému Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2016, č. j. MPSV-2016/278013-919,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 27. 12. 2016, č. j. MPSV-2016/278013-919, s e r u š í a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku nahradit žalobci náklady řízení ve výši 173,-- Kč.
- III. S o u d p ř i z n á v á Vilému Vinopalovi, advokátovi, Bratranců Veverkových 396, 530 02 Pardubice, za výkon funkce ustanoveného zástupce žalobce odměnu advokáta ve výši 3.000,-- Kč, paušální náhradu hotových výdajů ve výši 900,-. Kč a částku 819,-- Kč odpovídající dani z přidané hodnoty ve výši 21 %. Částka 4.719,-- Kč bude vyplacena z účtu

**Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto
výroku rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce je ženatý, s manželkou, která je invalidní (invalidita III. stupně) a je jí vyplácen invalidní důchod, bydlí v družstevním bytě a pobírají dlouhodobě různé dávky ze systému sociálního zabezpečení, např. příspěvek na živobytí, příspěvek na bydlení či příspěvek na péči (lehká závislost manželky žalobce na péči žalobce). Žalobce je osobou zdravotně znevýhodněnou a je od 1. 10. 2001 veden v evidenci Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, t. č. bez nároku na podporu v nezaměstnanosti (původně žalobce pracoval jako stavební dělník).

Dne 11. 10. 2016 žalobce podal žádost o dávku hmotné nouze – mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů dlouhodobé spotřeby. Konkrétně žalobce žádal o úhradu nákladů vynaložených na opravu plynového kotle. V žádosti uvedl v souladu s odhadem servisního technika částku 6.000,-- Kč, nakonec však činily náklady na opravu 3.959,-- Kč. Oprava byla objednána dne 30. 9. 2016 a byla provedena dne 3. 10. 2017. Žalobci byla vystavena faktura se splatností dne 31. 10. 2016.

Rozhodnutím ze dne 8. 11. 2016 Úřad práce ČR – krajská pobočka v Pardubicích žádost žalobce o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytných nákladů zamítl. Správní orgán prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že žalobce žádal od roku 2007 již sedmkrát o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytných nákladů na opravu plynového kotle, přičemž z předchozích řízení je patrné, že se stále opakují dva druhy závad. Za těchto okolností měl žalobce s možnou další poruchou již počítat a „*odkládat si každý měsíc finanční hotovost*“. Pokud by tak žalobce (s manželkou) činil, byl by nyní schopen opravu kotle zaplatit bez pomoci státu. Navíc správní orgán prvního stupně zjistil, že žalobci a jeho manželce byl dne 24. 8. 2016 vrácen přeplatek na vodném a stočném ve výši 2.841,-- Kč. Tento přeplatek pak měl žalobce použít na úhradu nákladů spojených s opravou kotle. Správní orgán prvního stupně poukázal též na to, že žalobce žádal o dávku ve výši 6.000,-- Kč, ačkoliv náklady na opravu kotle činily 3.959,-- Kč.

Proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podal žalobce odvolání, v němž uvedl, že v době podání žádosti neměl k dispozici fakturu se zakázkovým listem, do žádosti proto uváděl částku dle odhadu servisního technika. Zdůraznil, že manželka je nemocná a výdaje s její léčbou spojené jsou vysoké (cestování do nemocnice, doplatky na léky apod.). Pokud jde o přeplatek na vodném a stočném, žalobce připomněl, že o tento přeplatek byly sníženy náklady bydlení pro účely určení výše příspěvku na bydlení, nadto předmětný přeplatek žalobce použil na úhradu nedoplatku za dodávky plynu (což doložil listinami). Nebylo tedy objektivně možno si na opravu plynového kotle „našetřit“, jak požadoval správní orgán prvního stupně.

Odvolání žalobce zamítl žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 12. 2016, č. j. MPSV-2016/278013-919, přičemž uzavřel, že důvod pro poskytnutí dávky odpadl, jelikož žalobce již částku odpovídající nákladům spojeným s opravou kotle uhradil z vlastních prostředků. Odvolací správní orgán se též ztotožnil s úvahami správního orgánu prvního stupně týkajícími

se možnosti použití přeplatku na vodném a stočném na úhradu nákladů spojených s opravou kotle. Naopak za nesprávný označil odvolací správní orgán právní názor správního orgánu prvního stupně, dle kterého mimořádnou okamžitou pomoc nelze poskytovat opakovaně. Podle odvolacího správního orgánu takový postup možný je, avšak pouze pokud správní orgán po pečlivém zhodnocení majetkových a sociálních poměrů žadatele a s ním společně posuzovaných osob uzavře, že není v možnostech těchto osob požadovanou částku uspořít.

Proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu ze dne 27. 12. 2016, č. j. MPSV-2016/278013-919, podal žalobce žalobu, v níž namítl, že skutkové závěry žalovaného jsou nesprávné. Fakturu za opravu kotle sice dne 21. 12. 2016 (tedy 5 dnů před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí) uhradil, prostředky na úhradu dluhu však získal téhož dne zápůjčkou od pana Kuby, přičemž k tomuto kroku musel přistoupit proto, že mu nebyla poskytnuta žádaná mimořádná okamžitá pomoc a byl v prodlení. Pokud jde o přeplatek na vodném a stočném, žalobce znovu zdůraznil, že jednak o tento přeplatek byly sníženy náklady bydlení pro účely určení výše příspěvku na bydlení, jednak předmětný přeplatek použil na úhradu nedoplatku za dodávky plynu. Dále žalobce uvedl, že předmětný kotel je 20 let starý, a tudíž poruchový. Jelikož není v možnostech žalobce koupit si kotel nový, nelze žalobci vytýkat, že tak dosud neučinil. Taktéž nebylo v možnostech žalobce si na opravu kotle našetřit, jak již žalobce podrobně zdůvodňoval v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Ze všech výše uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě zopakoval argumentaci obsaženou v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, které je dle názoru žalovaného věcně správné a zákonné. Dále doplnil, že vzhledem k termínu splatnosti faktury za opravu „*vycházel z předpokladu, že oprava kotle již uhrazena byla*“, o existenci smlouvy o zápůjčce žalovaný nevěděl, žalovaný tuto skutečnost v odvolání nezmiňoval. Žalovaný též setrval na tom, že i přeplatek za vodné a stočné bylo možno použít na úhradu nákladů spojených s opravou kotle. Ze všech výše uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále též „s. ř. s.“) žalobou napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba j e d ů v o d n á .

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), upravuje dva typy dávek k zajištění základních životních podmínek fyzických osob, a to dávky měsíčně se opakující (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) a dávky jednorázové označované souhrnně jako dávka mimořádné okamžité pomoci. Příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení jsou základními prostředky k zajištění osob nacházejících se v hmotné nouzi. Jedná se o dávky obligatorní, tedy takové, na které vzniká nárok splněním podmínek stanovených zákonem. K zajištění základních životních potřeb, nestačí-li k tomu dávky výše uvedené, lze přiznat v případě mimořádných okolností ještě další jednorázovou dávku okamžité mimořádné pomoci. Tato dávka je však fakultativní a její přiznání je ponecháno na správním uvážení příslušného správního orgánu. Nárok na ni vzniká až rozhodnutím o jejím přiznání. Tato dávka má hradit výdaje jednorázové a v podstatě nahodilé (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 3 Ads 87/2012-39, ze dne 23. 11. 2011, č. j. 3 Ads 113/2011-46, ze dne 18. 9. 2013, č. j. 6 Ads 39/2013-29, ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 7/2013-31, či ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 Ads 27/2014-28, dostupné na www.nssoud.cz).

Soud se však ztotožňuje s žalovaným, že obecně nelze vyloučit, aby předmětná dávka byla poskytnuta opakovaně na úhradu oprav nezbytného základního předmětu dlouhodobé potřeby, pokud správní orgán po pečlivém zhodnocení majetkových a sociálních poměrů žadatele a s ním společně posuzovaných osob uzavře, že není v možnostech těchto osob požadovanou částku uspořít, byť její vynaložení bylo možno předvídat. V minulosti např. Nejvyšší správní soud připustil, že dávku mimořádné okamžité pomoci lze ve zcela výjimečných případech přiznat i na základě žádosti požadující uhrazení vzniklého nedoplatku na energie (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 7 Ads 236/2015 – 22).

V nyní projednávané věci žalovaný žádosti žalobce nevyhověl s odůvodněním, že žalobce z vlastních prostředků uhradil nezbytný výdaj na opravu předmětu dlouhodobé spotřeby (kotle), a proto zanikl důvod pro poskytnutí mimořádné okamžité pomoci. Tento skutkový závěr žalovaného však neměl oporu ve správním spise. Žalovaný (jak uvedl ve vyjádření k žalobě) vycházel pouze „z předpokladu, že oprava kotle již uhrazena byla“, což je samo o sobě vadou řízení, neboť správní orgán je povinen vycházet ze skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 zák. č. 500/2004 Sb.), nikoliv z předpokladů. V řízení před soudem pak bylo zjištěno, že oprava kotle sice byla zaplacená, ale teprve několik dnů před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí (21. 12. 2016, o dávku bylo žádáno v říjnu 2016), nadto z prostředků, které žalobce získal zápůjčkou, přičemž k uzavření smlouvy o zápůjčce žalobce musel přistoupit proto, že byl v prodlení s úhradou dluhu za opravu a nebyla mu poskytnuta žádaná mimořádná okamžitá pomoc. Žalobci přitom nelze vytýkat, že v odvolání nenamítal, že faktura za opravu kotle dosud nebyla zaplacená, neboť správní orgán prvního stupně tuto skutečnost nespороval a výrok svého rozhodnutí opřel o jiné důvody (možnost požadovanou částku uspořít).

Obsahu spisu též neodpovídá skutkový závěr žalovaného, že žalobce mohl přeplatek na vodném a stočném ve výši 2.841,-- Kč, který mu byl vyplacen dne 24. 8. 2016, použít na úhradu nákladů vynaložených na opravu kotle (3.959,-- Kč), neboť již v odvolání žalobce v reakci na závěry správního orgánu prvního stupně tvrdil a osvědčoval, že předmětný přeplatek použil na úhradu nedoplatku za dodávky plynu (což mu nelze vytýkat /srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2014, č. j. 6 Ads 95/2013 – 34, bod 29). Nadto o tento přeplatek (který by zjevně nepokryl 100 % nákladů spojených s opravou kotle) byly sníženy náklady bydlení pro účely určení výše příspěvku na bydlení (srov. § 25 odst. 3 zák. č. 117/1995 Sb.), na což opět žalobce marně upozorňoval v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

Lze tedy uzavřít, že skutkové závěry, o které žalovaný opřel výrok svého rozhodnutí (zejména závěr, že žalobce částku odpovídající nákladům spojeným s opravou kotle uhradil z vlastních prostředků a nadto mohl použít přeplatek na vodném a stočném na úhradu nákladů spojených s opravou kotle) neobstojí. Žaloba tak byla důvodná, a proto soud žalobou napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro vady řízení zrušil (výrok I). V dalším řízení správní orgány zhodnotí příjmy a celkové sociální a majetkové poměry rodiny žalobce, aby zjistily, zda žalobce mohl určitou část finančních prostředků odkládat a na předvídatelný výdaj se připravit, a poté ve věci znovu rozhodnou. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

Jelikož byl žalobce úspěšný, přiznal mu soud vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení (výrok II) tvořených výdaji na cestu vlakem z místa trvalého bydliště k soudu a zpět (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Přiměřená lhůta ke splnění povinnosti uložené výrokem II byla stanovena v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s 64 s. ř. s.

Vzhledem k tomu, že soud ustanovil žalobci zástupce z řad advokátů, přičemž podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v § 35 odst. 2 s. ř. s. hradí stát, rozhodl soud, že se ustanovenému zástupci přiznává

- a) odměna advokáta za 3 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, doplnění žaloby, účast na jednání před soudem /§11 vyhl. č. 177/1996 Sb./) dle § 7 bodu 3. ve spojení s § 9 odst. 2 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 3.000,-- Kč (3 x 1.000,-- Kč),
- b) paušální náhrada hotových výdajů advokáta za 3 úkony právní služby po 300,-- Kč ve výši 900,-- Kč (převzetí a příprava zastoupení, doplnění žaloby, účast na jednání před soudem /§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb./),
- c) daň z přidané hodnoty ve výši 21 % DPH (819,-- Kč), neboť advokát žalobce je plátcem této daně (§§ 57 odst. 2 s. ř. s.),

celkem 4.719,-- Kč. Částka 4.719,-- Kč bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto výroku rozsudku.

P o u č e n í :

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 11. října 2017

Jan Dvořák v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
L. M.